

بررسی تأثیر برنامه مراقبتی طراحی شده بر مدت و دفعات ابتلاء شیرخواران به پنومونی در مرکز طبی کودکان شهر تهران

منیر رضانی (M.Sc)، فضل‌ا... احمدی* (Ph.D)، سیما کرمانشاهی (M.Sc)

دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم پزشکی، گروه آموزش پرستاری

چکیده

سابقه و هدف: پنومونی، شایع‌ترین بیماری مرگ‌بار دوران شیرخوارگی است. از آن‌جایی‌که بسیاری از عوامل مستعد کننده ابتلاء شیرخوار به پنومونی، ریشه در عملکردهای مراقبتی نادرست از کودک در خانواده دارد، لذا نقش مادر در پیش‌گیری از این بیماری، شناسایی علائم و انجام مراقبت‌های لازم در طول دوره بیماری انکارناپذیر است. این مطالعه با هدف تعیین تأثیر برنامه مراقبتی طراحی شده بر پیش‌گیری از پنومونی شیرخواران در بیمارستان مرکز طبی کودکان شهر تهران انجام گرفته است.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی است. بدین منظور ۶۶ شیرخوار ۱۲-۱ ماهه مبتلا به پنومونی بستری در بیمارستان مرکز طبی کودکان و مادران آن‌ها با توجه به مشخصات موردنظر برای واحدهای پژوهش و روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و با روش تخصیص تصادفی در دو گروه آزمون و شاهد مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه، فرم ثبت دفعات و مدت ابتلاء شیرخوار به پنومونی و چک‌لیست مصاحبه‌ای - مشاهده‌ای می‌باشد. انجام مداخله در گروه آزمون به‌صورت اجرای نظری و عملی برنامه مراقبتی طراحی شده در محیط منزل و با توجه به عملکرد مادر و نقاط ضعف و نیازهای او انجام شد و گروه شاهد نیز از روند جاری مراقبت برخوردار بودند. عملکرد مراقبتی مادران طی سه نوبت در مراحل قبل و بعد از انجام مداخله، مورد مشاهده قرار گرفت و پی‌گیری کلیه واحدهای پژوهش تا ۳ ماه بعد از انجام مداخله ادامه یافت. در پایان، داده‌ها توسط آزمون آماری تی مستقل و کای اسکور مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: با آزمون تی مستقل، مدت ابتلاء شیرخواران به پنومونی در بین دو گروه آزمون و شاهد، از لحاظ آماری اختلاف معنی‌داری را نشان می‌دهد ($P=0/000$). آزمون آماری کای اسکور در مقایسه دفعات ابتلاء مجدد شیرخواران به پنومونی در بین دو گروه آزمون و شاهد در طول مدت ۳ ماه پی‌گیری بعد از انجام مداخله با درجه آزادی ۱ و $P=0/163$ اختلاف معنی‌دار آماری را نشان نمی‌دهد؛ اما با توجه به این‌که از نظر بالینی بین دو گروه اختلاف معنی‌داری وجود داشت، پژوهش‌گران احتمال می‌دهند که با افزایش طول مدت پی‌گیری، احتمال وجود اختلاف معنی‌دار آماری وجود دارد.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج حاصل از این مطالعه می‌توان گفت که به‌کارگیری برنامه مراقبتی طراحی شده بر دفعات ابتلاء مجدد و مدت ابتلاء شیرخواران به پنومونی در نمونه‌های مورد مطالعه تأثیر به‌سزایی دارد و آموزش در محیط منزل، یکی از روش‌های مناسب جهت ارتقاء عملکردهای مراقبتی مادران است.

واژه‌های کلیدی: برنامه مراقبتی طراحی شده، مدت، ابتلاء مجدد، شیرخوار، پنومونی

* نویسنده مسئول. تلفن: ۰۲۱-۸۸۰۱۱۰۰۱، داخلی ۳۵۵۳، نمابر: ۰۲۱-۸۸۰۱۳۰۳۰، E-mail: ahmadif@modares.ac.ir